

ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

ΜΑΘΗΜΑ: ΧΗΜΕΙΑ

ΤΑΞΗ: Γ'

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 6/6/2016

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 2 ΩΡΕΣ

(ΒΙΟΛΟΓΙΑ+ΧΗΜΕΙΑ)

Βαθμός : .....

Ολογράφως: ...../εικοστά

Υπογραφή Καθηγητή/τριας: .....

Ονοματεπώνυμο:.....

Τμήμα: .....

ΟΔΗΓΙΕΣ:

- ❖ Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από οκτώ (8) σελίδες.
- ❖ Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από Α , Β και Γ μέρος.
- ❖ Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.
- ❖ Απαγορεύεται η χρήση υπολογιστικής μηχανής.
- ❖ Να γράψετε τις απαντήσεις σας στο εξεταστικό δοκίμιο, στον κενό χώρο μετά από κάθε ερώτηση.
- ❖ Να γράφετε με μπλε μελάνι.

Χρήσιμα Δεδομένα:

Σθένος: H=1, Mg=2, Zn=2, Ba=2, Na=1, K=1, Ca=2, Cl=1, Br = 1, O=2
S=6, NO₃=1, SO₄=2, OH=1,

ΜΕΡΟΣ Α' (Μονάδες 6)

Το ΜΕΡΟΣ Α' αποτελείται από τρεις (3) ερωτήσεις. Να απαντήσετε **ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΤΡΕΙΣ** ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με **δύο (2) μονάδες**

Ερώτηση 1

A) Να αντιστοιχίσετε τις τιμές του pH (στήλη Ι) με το κατάλληλο διάλυμα (στήλη ΙΙ) **(μ. 1)**

Στήλη Ι Τιμή pH	Στήλη ΙΙ Διάλυμα	Αντιστοίχιση
A. 13	1. Ξίδι	A. —→
B. 9	2. Πυκνό διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου	B. —→
Γ. 1	3. Αραιό διάλυμα αμμωνίας	Γ. —→
Δ. 4	4. Πυκνό διάλυμα θειικού οξέος	Δ. —→

B) Να εξηγήσετε γιατί τα αλκάλια δεν βρίσκονται ελεύθερα στη φύση. **(μ. 1)**

Ερώτηση 2

A) Να γράψετε **ΣΩΣΤΟ (Σ)** ή **ΛΑΘΟΣ (Λ)** για τις ακόλουθες προτάσεις. **(μ. 1)**

1. Τα στοιχεία της ίδιας ομάδας του Περιοδικού Πίνακα (Π.Π) έχουν ίδιο αριθμό ηλεκτρονίων στην εξωτερική τους στιβάδα. _____
2. Τα στοιχεία της 8^{ης} κύριας ομάδας του Π.Π δεν σχηματίζουν χημικές ενώσεις. _____
3. Τα στοιχεία της 1^{ης} κύριας ομάδας είναι όλα μέταλλα. _____
4. Τα αλογόνα βρίσκονται στην 7^η ομάδα του Περιοδικού Πίνακα. _____

B) Να ονομάσετε με μια λέξη την ομάδα χημικών ουσιών στην οποία ανήκουν οι ακόλουθες χημικές ουσίες: **(μ. 1)**

φαινολοφθαλεΐνη (Φ.Φ.), ηλιανθίνη (Μ.Ο.), βάμμα ηλιοτροπίου (Β.Η.) .....

Δώστε το χρώμα που παρατηρείτε σε κάθε περίπτωση πιο κάτω:

- Διάλυμα θειικού οξέος + Β.Η. ....
- Διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου + Μ.Ο. ....
- Διάλυμα υδροξειδίου του ασβεστίου + Φ.Φ. ....

Ερώτηση 3

A) Να συμπληρώσετε στον παρακάτω πίνακα το οξύ και τη βάση που πρέπει να αντιδράσουν για να προκύψουν τα άλατα: **(μ. 1)**

Άλας	Οξύ	Βάση
Χλωριούχο ασβέστιο (CaCl_2)		
Νιτρικό κάλιο (KNO_3)		

B) Να γράψετε δίπλα από τις παρακάτω προτάσεις, αν αναφέρονται σε οξέα, βάσεις ή άλατα: **(μ. 1)**

- Περιέχονται στην ασπιρίνη, στο ξίδι και στα φρούτα .....
- Είναι προϊόντα εξουδετέρωσης .....
- Έχουν τιμή $\text{pH} > 7$ .....
- Είναι το μάρμαρο, η μαγειρική σόδα και το χλωριούχο νάτριο .....

ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΜΕΡΟΣ Β' (Μονάδες 8)

Το ΜΕΡΟΣ Β' αποτελείται από δύο ερωτήσεις. Να απαντήσετε **ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΥΟ** ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με **τέσσερις (4) μονάδες**.

Ερώτηση 1

A) Σε δύο δοκιμαστικούς σωλήνες με αραιό διάλυμα **υδροχλωρικού οξέος** προσθέτουμε:
(μ. 2)

- Μικρό κομμάτι ταινίας μαγνησίου, Mg στον σωλήνα **A**.
  - Μικρή ποσότητα σκόνης κιμωλίας (ανθρακικό ασβέστιο) στον σωλήνα **B**.
- i. Τι κοινό θα παρατηρήσουμε να συμβαίνει και στους δύο σωλήνες A και B;
_____
- ii. Ποιο αέριο παράγεται;
• Στον σωλήνα A : _____

• Στον σωλήνα B : _____
- iii. Πλησιάζουμε και στους δύο σωλήνες αναμμένο σπέρτο. Σε ποιο σωλήνα θα ακουστεί μικρή έκρηξη; _____
- iv. Ποιο αέριο θολώνει το διαυγές ασβεστόνερο; _____
- v. Ποιος είναι ο χημικός τύπος του υδροχλωρικού οξέος; _____
- vi. Να ονομάσετε το άλας που παράγεται σε κάθε σωλήνα:
• Στον σωλήνα A : _____

• Στον σωλήνα B : _____

B) Αναμιγνύουμε στο εργαστήριο διάλυμα θειικού οξέος με διάλυμα υδροξειδίου του βαρίου. (μ. 2)

i. Τι παρατηρείτε; _____

ii. Να γράψετε τη **χημική εξίσωση** αντίδρασης που πραγματοποιείται.
_____

iii. Ποιο είναι το όνομα του άλατος που παράγεται; _____

iv. Πώς ονομάζεται η αντίδραση αυτή; _____

Ερώτηση 2

A) Να γραφούν οι χημικοί τύποι και οι ονομασίες των χημικών ενώσεων που προκύπτουν μεταξύ των ακόλουθων στον πιο κάτω πίνακα: (μ. 2)

		Χημικός Τύπος	Ονομασία Χημικής Ένωσης
Ca²⁺	OH¹⁻		
	PO₄³⁻		
	Cl¹⁻		
	O²⁻		

B) Να γραφούν οι χημικοί τύποι των πιο κάτω χημικών ενώσεων:

(μ. 2)

- i. Θεικό οξύ _____
- ii. Υδροξείδιο του Μαγνησίου _____
- iii. Βρωμιούχος Ψευδάργυρος _____
- iv. Τριοξείδιο του θείου _____

ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

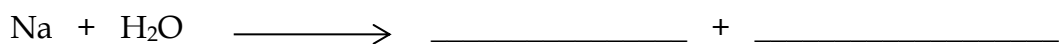
ΜΕΡΟΣ Γ' (Μονάδες 6)

Το ΜΕΡΟΣ Γ' αποτελείται από **ΜΙΑ** ερώτηση, η οποία βαθμολογείται με **έξι (6) μονάδες**.

Ερώτηση 1

A) Ρίχνετε με προσοχή ένα μικρό κομμάτι νατρίου σε νερό, στο οποίο έχουν προστεθεί λίγες σταγόνες δείκτη Βρωμοθυμόλης (ΒΘ).

α) Να συμπληρώσετε την πιο κάτω **χημική εξίσωση** γράφοντας τα προϊόντα και τους στοιχειομετρικούς συντελεστές. **(μ.1,25)**

β) Ποιο χρώμα θα έχει το διάλυμα που θα προκύψει μετά το τέλος της αντίδρασης; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. **(μ.0,75)**

γ) Να γράψετε δύο (2) **φυσικές ιδιότητες των αλκαλίων**.

(μ.0,5)

- _____
- _____

B) Δίνεται το πιο κάτω τμήμα του Περιοδικού Πίνακα:

I. Να τοποθετήσετε στον πιο πάνω πίνακα τα **σύμβολα των ακόλουθων χημικών στοιχείων:** (μ.1,5)

1. Το **Υδρογόνο**.
2. Το **Κάλιο** που έχει ηλεκτρονική δομή **2.8.8.1**.
3. Το **Οξυγόνο** που βρίσκεται στη δεύτερη περίοδο και έκτη κύρια ομάδα.
4. Το **Μαγνήσιο** που ανήκει στις **αλκαλικές γαίες** και βρίσκεται στην τρίτη περίοδο.
5. Το **Αλουμίνιο (Αργίλιο)** με ατομικό αριθμό **Z=13**
6. Το **Χλώριο** είναι το δεύτερο **αλογόνο**.

II. Το άτομο ενός στοιχείου Σ, (Σ δεν είναι το πραγματικό σύμβολο του στοιχείου), έχει πέντε ηλεκτρόνια στη στιβάδα M. (μ.0,5)

A) Το προηγούμενο στοιχείο που ανήκει στην ίδια ομάδα με το Σ έχει ατομικό αριθμό: **(Να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση).**

α) 14

β) 7

γ) 4

B) Το αλκάλιο που βρίσκεται στην ίδια περίοδο με το Σ έχει ατομικό αριθμό: **(Να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση).**

α) 11

β) 16

γ) 3

Γ) Η αστυνομία συνέλαβε ένα ύποπτο σχετικά με την κλοπή λιπασμάτων από την αποθήκη γεωργού. Το λίπασμα που κλάπηκε ήταν λίπασμα **νιτρικού καλίου**. Ο εγκληματολόγος της αστυνομικής υπηρεσίας πήρε δείγμα άσπρης σκόνης που βρέθηκε στα παπούτσια του υπόπτου και δείγμα από το λίπασμα νιτρικού καλίου.

Η φλόγα του λύχνου Bunsen χρωματίστηκε **πράσινη** όταν εξετάστηκε το δείγμα από τα παπούτσια του υπόπτου, με **πυροχημική** ανίχνευση.

Με βάση τα ευρήματά του, ο εγκληματολόγος αποφάσισε ότι ο ύποπτος είναι **ένοχος**

- i. Συμφωνείτε με την απόφαση του; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. **(μ. 1)**

- ii. Που οφείλεται το χρώμα της φλόγας; **(μ. 0,5)**

- ΤΕΛΟΣ ΔΟΚΙΜΙΟΥ -

Οι Εισηγητές/τριες

Κλεοπάτρα Ιάσονος

Γεώργιος Θεοδώρου

Η Συντονίστρια

Τερψιθέα Κοκή Β.Δ

Η Διευθύντρια

Σοφία Ιωάννου